

FERAGAT
DOĞMAMIŞ BİR HAKTAN VAZGEÇİLEMEEYECEĞİ HAKKINDA
YARGITAY KARARLARI

YARGITAY 11.HUKUK DAİRESİ
T. 14.10.1997 E.1997/4264 K.1997/7002

DOĞMAMIŞ HAKTAN PEŞİNEN VAZGEÇİLEMEZ
VE FERAGAT OLARAK NİTELENDİRİLEMEZ

Özet : Doğmamış haktan peşinen vazgeçilemeyeceği yolundaki evrensel hukuk ilkesi gözden kaçırılarak, davacının borç miktarına itiraz etmeyeceği ve dava açmayacağına dair beyanına dayanılmak suretiyle sonradan çıkarılan borca karşı dava hakkından feragat ettiğinden bahisle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.

Davacı vekili, müvekkilinin davalı kooperatifin kurucu başkanı olduğunu ve kooperatifçe yaptırılan iki grup inşaat içinde birer hisseli ortaklığı bulunduğunu, kooperatif yönetim kurulunca 31.12.1994 tarihine kadarki borcun tek ünite için (2.827.981.020) TL borç çıkartıldığını ve bu miktarın gerçek borçla ilgisi bulunmadığını ileri sürerek, müvekkilinin davalı kooperatifin iki üniteye sahip ortağı olduğunu ve 31.12.1994 tarihine kadar olan gerçek borcunun tespitini, anılan yönetim kurulu kararının iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili cevabında, yönetim kurulu kararının iptalinin doğrudan dava edilemeyeceğini, davacı borcunun üyeliğe şartlı olarak kabul edildiği 25.12.1994 tarihli genel kurul kararı doğrultusunda hesaplandığını ve davacının bu hesaplama itiraz etmemeyi taahhüt ettiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, mübrez belgelere, kooperatif kayıt ve belgeleri ile bilirkişi raporlarına dayanılarak, ortaklıktan ihraç dışında kalan yönetim kurulu kararlarına karşı doğrudan iptal davası açılmayacağı gibi, yapılan borç hesabının iki ünite üyeliği için olduğu ve davacının şartlı olarak üyeliğe kabulünün kararlaştırıldığı, davacının çıkarılacak borca itiraz etmeyeceğini söylediği 31.12.1994 tarihli genel kurul kararına uygun ve yasanın 23. maddesinde öngörülen eşitlik amacını gerçekleştirmeye yönelik olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Kabul şekline göre davanın, davalı kooperatif yönetim kurulu kararının iptali biçiminde nitelendirilerek bu çerçevede değerlendirilip sonuçlandırılması doğru görülmemiştir. Dava, teknik anlamda yönetim kurulu kararının iptaline ilişkin olmayıp, davacı ortağın borç miktarının hesaplanması ve bildirimine ilişkin yönetim kurulu tasarrufunun geçersiz sayılarak gerçek borç miktarının belirlenmesi istenilmekle özde bir menfi tespit davası mahiyetindedir. Ayrıca, davacının iki üniteye sahip ortak olduğunun tespiti de talep olunmuştur Bu durum karşısında, davacının öncelikle ortaklık kapsamının araştırılması, ardından 1994 yılı sonu itibari ile davalı kooperatife olan borç tutarının saptanması gerekirken, **doğmamış haktan peşinen vazgeçilemeyeceği yolundaki evrensel hukuk ilkesi gözden kaçırılarak**, davacının, şarta bağlı olarak yeniden üyeliğe kabulünün yapıldığı, 25.12.1994 tarihinde toplanan kooperatifin olağanüstü genel kurulunda hakkında yönetim kurulunca çıkarılacak **borç miktarına itiraz etmeyeceği ve dava açmayacağına dair beyanına dayanılmak suretiyle sonradan çıkarılan borca karşı dava hakkından feragat ettiğinden bahisle yazılı biçimde hüküm kurulması da doğru görülmediğinden**, kararın bu yönlerden dahi bozulması gerekmiştir.

11.HD. 14.10.1997 E.1997/4264 K.1997/7002

YARGITAY 13.HUKUK DAİRESİ
T. 11.10.2004 E.2004/6611 K.2004/14120

DOĞMAMIŞ HAKTAN FERAGAT EDİLEMEZ

Özet: Taraflar arasındaki sözleşmede her ne kadar cezai şartın fahiş olmadığına ilişkin hüküm bulunduğu iddia edilmiş ise de, doğmamış haktan feragat edilemeyeceğinden bu husus araştırılmalıdır. Mahkemece hükmedilen cezai şartın fahiş olup olmadığı tartışılmalı, şayet fahiş görülür ise indirilecek miktar belirlenip sonucuna uygun bir karar verilmelidir.

Davacı doktor, laborant olan davalı ile tıbbi tahlil laboratuvarı açtıklarını, ancak davalının kural dışı eylemlerini gördüğünü, kendisine ödemesi gereken aylık ücreti de ödemediğini öne sürerek, 4.500.000.000.- Lira ücret ile, 5.000.000.000.- Lira manevi tazminatın tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı davanın reddini savunmuş, açtığı ve bu dava ile birleşen davası ile başka bir işyeri açan davacının haksız olduğunu ileri sürerek, sözleşme gereğince 5.000.000.000.- Lira maddi tazminat ile 5.000.000.000.- Lira manevi tazminatın tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davacı, hakkında açılıp bu dava ile birleşen davanın reddini savunmuştur. Mahkemece, dava konusu işyerindeki tabelanın davalı-birleşen dava davacısı tarafından kullanılmasının men'ine, ruhsatın davacı-birleşen dava davalısına iadesine, birleştirilen davada 5.000.000.000.- Lira cezai şartın davacı birleşen dava davalısı H'den tahsiline, her iki tarafın fazla taleplerinin reddine karar verilmiş; hüküm davacı-birleşen dava davalısı tarafından temyiz edilmiştir.

Mahkemece, davacı-birleşen dava davalısının sözleşme devam ederken ikinci bir işyeri açtığı gerekçesiyle, sözleşmede belirlenen 5.000.000.000.- Lira maddi tazminatın davacı-karşı davalıdan tahsiline karar verilmiştir. Tarafların sözleşmede kararlaştırdıkları bu tazminat mahiyeti itibariyle sözleşmeye aykırı davranışı engellemek amacı ile konulmuş cezai bir müeyyide, yani cezai şarttır. Ancak, mahkemece B.K.'nun 161/son maddesi gereğince cezai şart olarak hükmedilen bu miktarın fahiş olup olmadığı tartışılmamıştır. Her ne kadar davalı-karşı davacı sözleşmenin 7.maddesinde bu cezai şartın fahiş olmadığına dair hüküm bulunduğunu belirtmiş ise de; doğmamış bir haktan peşinen feragat edilemeyeceğinden, sözleşmenin bu hükmü geçersizdir. Mahkemece hükmedilen cezai şartın fahiş olup olmadığı tartışılmalı, şayet fahiş görülür ise indirilecek miktar belirlenip sonucuna uygun bir karar verilmelidir. Eksik incelemeyle yazılı şekilde hükmedilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

13. HD.11.10.2004 E.2004/6611 K.2004/14120

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU
T. 31.03.1993 E.1992/16-759 K.1993/132

DOĞMAMIŞ HAKTAN FERAGAT HUKUKİ SONUÇ DOĞURMAZ

Özet : **Kadastro Komisyonu tarafından karar verilmedikçe 3402 sayılı Kadastro Kanununun geçici 5. maddesi gereğince doğrudan Kadastro mahkemesine dava açması mümkün değildir.**

Davacı, yasal prosedüre uygun dava açmadığını öğrenince, erken açtığı davayı yürütmek istememiş ve davadan feragat etmiştir. Doğmayan bir haktan feragat hukuken sonuç doğurmaz..

Taraflar arasındaki "kadastro tespitine itiraz" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ceyhan 2. Kadastro Mahkemesi'nce davanın kabulüne dair verilen 19.10.1990 gün ve 1989/3 E-1990/116 sayılı kararın incelenmesi davalı vekili tarafından istenilmesi üzerine;

Yargıtay 16. Hukuk Dairesi'nin 24.1.1992 gün ve 1991/5715 E-1992-/664 K. sayılı ilâmı:

(... Muteriz kadastro tespitine karşı usulen itiraz etmiştir. İtiraz hakkında kadastro komisyonunca herhangi bir karar verilmeksizin ve tutanak askıya çıkarıldığında doğrudan mahkemeye başvurarak 29.6.1987 tarihli dilekçe ile dava açmıştır. Davacı davanın 13.12.1988 tarihli oturumda **davadan feragat ettiğini** beyanla duruşma tutanağını imzalamıştır. Mahkemece **önceki davada yapılan feragatin davacıyı bağladığı kabul edilerek** hüküm kurulmuştur. Kadastro komisyonu 13.1.1989 tarihli kararıyla itirazı kabul ederek tespiti değiştirmiş, bu karara karşı tespit maliki Belediye tarafından dava açılmıştır.

Kadastro komisyonu tarafından karar verilmedikçe 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun geçici 5. maddesi gereğince doğrudan kadastro mahkemesine dava açılması mümkün değildir. Davacı yasal prosedüre uygun dava açmadığını öğrenince erken açtığı davayı yürütmek istememiş ve davadan feragat etmiştir. Bir başka anlatımla davacının amacı 409 ada, 43 sayılı parsel ile ilişkin hakkın özünden feragat etmek olmayıp yanlış açılan davayı ortadan kaldırmaktır. Davacı için Kadastro Kanunu hükümlerine göre dava hakkı doğmamıştır. **Doğmayan bir haktan feragatte hukuken sonuç doğurmaz.** Hal böyle olunca tarafların iddia ve savunmalarına ilişkin tüm deliller toplanarak ve birlikte değerlendirilerek uyuşmazlığın esastan çözümlenmesi gerekirken, davacının beyanına yanlış anlam verilerek yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmeye yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU KARARI:

Hukuk Genel Kurulu'nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki tutanak ve kanıtlara, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

HGK. 31.03.1993 E. 1992/16-759 K. 1993/132

YARGITAY 15.HUKUK DAİRESİ
T. 04.04.2007 E.2006/1819 K.2007/2112

DOĞMAMIŞ BİR HAKTAN PEŞİNEN VAZGEÇİLEMEZ
FERAGAT TARİHİNDEN SONRA OLUŞAN ZARAR İÇİN
FERAGAT HÜKÜM DOĞURMAZ

Özet : Doğmamış bir haktan peşinen feragat edilemez. Feragat tarihinden sonra oluşan zarar için feragat hüküm doğurmayacağından zararın hesaplanarak hüküm altına alınması gerekir.

Kat karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca yapımı yüklenilen inşaatın gecikmesi nedeniyle cezai şart ve kira kaybı zararının tahsili istemiyle açılan davada, davalı yüklenici, mal sahibi olan davacının gecikmeden kaynaklanan cezai şart ve gelir kaybına ilişkin feragat verdiğini ileri sürerek davanın reddini istemiş ise de, feragat tarihinden sonra oluşan zarar için feragat hüküm doğurmayacağından zararın hesaplanarak hüküm altına alınması gerekir.

Dava, kat karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca yapımı yüklenilen inşaatın gecikmesi nedeniyle cezai şart ve kira kaybı zararının tahsili istemiyle açılmıştır. Davalı gecikme olmadığını, kaldı ki davacının gecikme zararından feragatı bulunduğunu belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece feragat nedeniyle davanın reddine karar verilmiş, karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Gerçekten dosyaya giren 16.09.2002 tarihli Şekerbank Genel Müdürlüğü'ne hitaben yazılan belgede, mal sahibinin iyiniyetli olarak kira hakkından feragat ettiği, kooperatiften ileride herhangi bir tazminat talebinde bulunmayacağı belirtilmiş ve taraflarca imzalanmıştır. Davacı arsa sahibi imzasını ve belge içeriğini inkar etmiş değildir. Ancak inşaat bu tarihten sonra da tamamlanıp teslim gerçekleşmediğinden davacının gecikme zararının bulunduğu ortadadır. **Feragat tarihinden sonra oluşan gecikme zararı için henüz doğmamış bir haktan peşinen feragat edilemeyeceğine göre davacı zararı hesaplanıp talep gözetilerek hüküm altına alınmalıdır.** Bu hususlar üzerinde durulmadan eksik inceleme ve hukuki değerlendirmede yanılığa düşülerek davanın reddi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir.

15. HD. 04.04.2007 E. 2006/1819 K. 2007/2112

YARGITAY 2.HUKUK DAİRESİ
T. 24.02.2003 E.2003/1076 K.2003/2320

HAKKIN DOĞUMUNDAN ÖNCE FERAGAT
GEÇERLİ DEĞİLDİR

Özet :Boşanma davasında tazminat ve nafaka talebinden vazgeçildiğine ilişkin beyan, hakkın doğumundan önce feragat mümkün olmadığından geçerli değildir.

Davacının boşanma davası sırasında tazminat ve nafaka talebinden feragat ettiğine dair imzalı bir beyanı mevcut değildir. Boşanma kararı geçimsizlik nedenine dayalı olarak verilmiş olup, hüküm fıkrasında da nafaka ve tazminat yönlerinden bir ifadeye yer verilmediğinden temyize konu dava yönünden kesin hükümden de söz edilemez. Kaldı ki bir hakkın doğumundan önce feragat mümkün değildir. Davanın esasına girilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.

Temyiz edilen kararın yukarıda açıklanan sebeple BOZULMASINA 24.02.2003 gününde oybirliğiyle karar verildi.

2. HD.24.02.2003 E.2003/1076 K.2003/2320

YARGITAY 7.HUKUK DAİRESİ
T. 22.04.2005 E.2005/1253 K.2005/1268

FERAGAT VE KABUL GİBİ İRADE BEYANLARI
KAYITSIZ VE KOŞULSUZ OLMALIDIR

Özet : Dava, muhtesatın aidiyetinin tesbiti istemidir. Kural olarak feragat kabul gibi idare beyanları usulün 151. maddesi hükmü uyarınca yöntemine uygun biçimde beyanda bulunanın imzasıyla belgelendirilmiş olmak koşulu ile kesin hükmün bütün sonuçlarını doğurur. Öte yandan feragat ve kabul gibi irade beyanları kayıtsız ve koşulsuz olmalıdır. Feragat ve kabulle dava kendiliğinden son bulur. Ne var ki, hükmü temyiz eden davalı davayı ilk oturumda az yukarda belirtilen hukuksal olgular eşliğinde yöntemine uygun şekilde kabul etmemiştir. Hal böyle olunca adı geçenin dava açılmasına haksız davranışı ile neden olduğunun kabulü gerekir.

Muhtesatın aidiyetinin tesbiti istemiyle açılan davada mahkemece verilen kararın Yargıtay'ca incelenmesi davalılardan İ.K. tarafından istenilmekle temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılınca dosya incelendi. Dosyadaki belgeler okundu. Tetkik hakiminin açıklamaları dinlendi. Gereği görüldü:

Davacı H.K., Rize ili Merkez Kasarcılar köyünde kain 35 ve 36 parsel sayılı taşınmazlar üzerinde bulunan muhtesat niteliğindeki bir kısmı ev olarak kullanılan çay fabrikası binası ile içindeki makine ve aksamlarının kendisi tarafından meydana getirildiğinin tesbiti istemiyle davalı Yunus Ketenci ve müştereklerini hasım göstermek suretiyle dava açmıştır. Mahkemece davanın kısmen kabulüne, "36 parsel sayılı taşınmaz üzerinde bulunan fabrika binasının 149.41 m2 yüzölçümündeki bölümünün davacı tarafından yapıldığının tesbitine" uzman bilirkişiler tarafından düzenlenen 23.6.2004 günlü rapor ve krokinin karar eki sayılmasına diğer dava konusu taşınmaz ve binalar yönünden davanın hukuki yarar yokluğundan reddine karar verilmiş, hüküm davalılardan İ.K. tarafından temyiz edilmiştir.

İddia ve savunmaya mahkemece toplanıp değerlendirilen delillere duruşma tutanaklarına yansıyan bilgi ve belgelere göre dava niteliği ve içeriği itibarıyla 35 ve 36 parsel sayılı taşınmazlar üzerinde bulunan muhtesatların aidiyetinin tespitine ilişkindir.

Davalı İ.K.'nin temyizi yargılama giderleri ile ondan sayılan avukatlık parasına yöneliktir. Kural olarak feragat kabul gibi idare beyanları usulün 151. maddesi hükmü uyarınca yöntemine uygun biçimde beyanda bulunanın imzasıyla belgelendirilmiş olmak koşulu ile kesin hükmün bütün sonuçlarını doğurur. Öte yandan feragat ve kabul gibi irade beyanları kayıtsız ve koşulsuz olmalıdır. Feragat ve kabulle dava kendiliğinden son bulur. Nevarki, hükmü temyiz eden davalı İ.K. davayı ilk oturumda az yukarda belirtilen hukuksal olgular eşliğinde yöntemine uygun şekilde kabul etmemiştir. Hal böyle olunca adı geçenin dava açılmasına haksız davranışı ile neden olduğunun kabulü gerekir.

Mahkemece bu olgular gözetilerek hükmü temyiz eden davalı İ.K. hakkında yargılama giderleri ve avukatlık parası hakkında yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik bulunmadığından davalının yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile hükmün ONANMASINA 22.04.2005 gününde oybirliği ile karar verildi.

7.HD.22.04.2005 E.2005/1253 K.2005/1268